

ปรัชญาบักจ้อ (ม่อจ้อ)

恭賀新禧

a prosperous New Year

บักจื้อ เป็นใคร ? (Motzu / Mozi)

- มีชีวิตอยู่หลังขงจื้อเสียชีวิตไปไม่นาน ถึงแก่กรรม พ.ศ. ๑๖๒
- เป็นชาวลู้ ชื่อ เต็ก แซ่ บัค >> “บักจื้อ” >> ท่านอาจารย์แซ่บัค
- หรือ คำว่า ม่อ ไม่ใช่แซ่ แต่ใช้เรียกคนพวกหนึ่งที่มีรอยสักเป็นเครื่องหมาย ได้แก่ ทาส กรรมกร เซลยสงคราม
- บักจื้อเป็นกรรมกรช่างฝีมือ เขารณรงค์ให้ยกเลิกการแบ่งชนชั้น ยกฐานะกรรมกรให้สูงเสมอคนทั้งหลาย
- **ปรัชญาของบักจื้อมีชื่อเสียงและสำคัญพอ ๆ กับปรัชญาของขงจื้อ และ**มีอิทธิพลอย่างมากในหมู่กรรมกร**

บักจื้อ เป็นใคร?

- บักจื้อ หรือ ม่อจื้อ เป็นนักปรัชญาจีนคนแรกที่ต่อต้านแนวความคิดของขงจื้อ >> เขาเรียนปรัชญาของขงจื้อจนทะลุปรุโปร่ง แต่ไม่เห็นด้วยกับหลักการใหญ่ของขงจื้อหลายข้อ
- บักจื้อออกมาประกาศตั้งตนเป็นเจ้าลัทธิ สอนปรัชญาใน ทักษะของเขาเองแก่ประชาชน >> Mohism / Mohist Doctrine
- ลัทธิของเขาเป็นรูปแบบของสถาบัน สาวกอยู่ในระเบียบ วินัย อันเดียวกัน เชื่อฟัง มีทฤษฎีและปฏิบัติร่วมกัน
- ตำแหน่งเจ้าลัทธิมีการสืบสายสันตติวงศ์ เรียกว่า “ก๊อจื้อ” แปลว่า “มหาครู”
- บักจื้อ เป็นคนบูชาอุดมคติของตน >> ไม่ยอมขายอุดมคติเพื่อลาภยศ เงินทอง

- ครึ่งหนึ่งบัคจ๊อทำหนังสือเสนอทิศทางการเมืองของเขา ทูลพระเจ้าฉม่อมอ๋อง เจ้านครฉม่อม เจ้านครฉม่อมโปรดปรานความรู้ของเขามาก ตรัสว่า
- “หนังสือของท่านนั้นประเสริฐนัก มาตราแผ่นดินเราจักไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ แต่ด้วยความนับถือ เราจักตั้งให้ท่านเป็นขุนนาง มีศักดิ์นา”
- บัคจ๊อ ทูลว่า
- “ถ้าอุดมคติของข้าพเจ้า มีอาจนำไปปฏิบัติให้เกิดผลขึ้น ข้าพเจ้าก็มีอาจรับรางวัลจากพระองค์ได้”

นักปรัชญาแห่งสันติภาพ

- บัคคัสเป็นผู้บุชาสันติภาพและรักความยุติธรรมเท่าชีวิต
- สมัยของเขา รัฐใหญ่ๆที่มีกำลังพากันประกาศตัวเป็นเอกราช ไม่ขึ้นกับราชอำนาจของกษัตริย์ราชวงศ์โจว เจ้าครองนครพากันราชาภิเษกตนขึ้นเป็นกษัตริย์ และขยายอิทธิพลด้วยการก่อสงคราม
- บัคคัสทำตนเป็นทูตสันติภาพ เทียวจาริกไปเตือนและห้ามปรามไม่ให้ทำการรบหรือรุกรานกัน
- จัดตั้ง**กองทัพผดุงสันติ** โดยมีเหล่าสาวกเป็นทหาร เชี่ยวชาญพิชัยสงคราม>> ไปช่วยรัฐที่ถูกรุกรานโดยทันที **กองทัพสันติภาพของบัคคัส** **ไม่ต้องการผลตอบแทนใดๆ นอกจากสันติภาพและความยุติธรรม**

- ปลายราชวงศ์โจว ระบบศักดินาเสื่อมอำนาจลง ทหารประจำตัว หรือประจำตระกูลพลอยสูญเสียดฐานะตำแหน่งไปด้วย จึงออกท่องเที่ยวไปตามที่ต่างๆ หาเลี้ยงชีพโดยการรับจ้างรบ เรียกว่า **พวกเจี้ยน หรือ ยู เจี้ยน แปลว่า “อัศวินพเนจร” (Knight – Arrant)**
- บั๊คจื้อและศิษย์มีลักษณะแตกต่างจากพวกอัศวิน ๒ ประการ
- ๑. พวกอัศวินพร้อมเสมอที่จะทำการสู้รบ เมื่อมีผู้จ้าง ส่วน**พวกบั๊คจื้อ ไม่นิยมการรบ การสงครามที่มีลักษณะเป็นการรุกรานซึ่งกันและกัน จะต่อสู้เมื่อเห็นความจำเป็นเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของบ้านเมืองหรือป้องกันตัวเองเท่านั้น**
- ๒. พวกอัศวินยึดหลักจรรยาชีพอย่างเหนียวแน่น ไม่คำนึงถึงเหตุผลใดๆ ส่วนพวกบั๊คจื้อวางใจเป็นกลางในจรรยา คึกษาหาเหตุผล และนำมาใช้ประโยชน์ตามสภาพความเป็นจริง ได้ขยายคุณธรรมของนักรบ กลายเป็น **“คุณธรรมสากล”**

- 370 ปีก่อนคริสตศักราช ประเทศจีนแตกออกเป็น 7 ดินแดนใหญ่ และเมืองเล็กๆอีกมากมาย หนึ่งในนั้นคือเมืองเหลียง ชนเผ่าเล็กๆที่ตกเป็นเป้าหมายของ เมืองจ้าว ดินแดนใหญ่ที่นำโดย แม่ทัพเจียงหยางจง
- แม่ทัพเจียงวางแผนนำกำลังพลบุกเมืองเหลียงเพื่อยึดครองดินแดน ซึ่งดูจากรูปการแล้ว เมืองเหลียงที่มีไพร่พลแค่หยิบมือ ไม่มีทางเอาชนะกำลังพลมหาศาลของเมืองจ้าวได้เลย ความหวังเดียวของเมืองเหลียงคือนักรบลี้ลับจากชนเผ่าโมสี่ นาม “เก้อหลี่” (หลิวเต๋อหัว) ผู้เชี่ยวชาญยุทธวิธีการรบสิ่งเดียวที่เขาทำได้คือไหวพริบและปฏิภาณเชิงสงคราม ที่จะสามารถนำกำลังพลเล็กๆของเมืองเหลียงสู้ชัยชนะได้หรือไม่ นั่นต้องติดตาม

- The plot is about a Mozi follower named Ge Li who **tried to spread the ideology of Mozism**. He was also a great tactician in military warfare particularly in defending the city when it was under siege. He helped a tiny kingdom name Liang to defend the invading Zhao army.

กองทัพเพื่อผดุงสันติของบัคจิอ

- หลายครั้งที่ฝ่ายกระหายการรุกรานต้องระงับความคิด เพราะเกรงใจบัคจิอ และเกรงต่อกองทัพของบัคจิอ
- มีหลายครั้งที่บัคจิอช่วยรัฐเล็ก เมืองน้อยให้รบชนะศัตรูผู้มีกำลังเหนือกว่าได้
- ทุกครั้งที่จะรบเพื่อพิทักษ์ความปลอดภัยของผู้ถูกรุกราน เขาจะเดินทางไปเกลี้ยกล่อมชี้ให้เห็นโทษของสงครามกับฝ่ายรุกรานก่อน เมื่อไม่ได้ผล จึงต้องสั่งสอนด้วยกำลัง
- **เรื่องของ “กงซูปั๋ว” สร้างอุปกรณ์ช่วยรบให้รัฐฉ้อไปรุกรานรัฐซ่ง**

- “...เข้าได้สลับจากทางทิศเหนือว่าตัวของท่านได้สร้างตระเตรียมบันไดปืนปล้นกำแพงไว้เป็นจำนวนมากเพื่อเข้าโจมตีนครซ้อง...อันนครซ้องนั้นมีโทษผิดอุกฉกรรจ์ข้อใดหรือท่านถึงได้เตรียมไปรุกรานเขา...”

- “...นครช่องมิได้มีโทษผิดด้วยกับนครม้อ การไปรุกรานเขาจึงชื่อว่า **เป็นการกระทำที่ไร้เมตตา** ท่านรู้ข้อเท็จจริงมีอยู่เช่นนี้ แต่ไม่ชี้แจงให้รัฐม้อ เห็นคุณเห็นโทษ ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ซื่อสัตย์ หรือว่าท่านได้ชี้แจงไปแล้ว แต่รัฐบาล ไม่เชื่อฟังท่าน ชื่อว่าท่านขาดคุณสมบัติของความเข้มแข็ง เอาจริงเอาจังกับ รัฐบาล **ตามกฎหมายของความยุติธรรม รัฐที่ใหญ่กว่าย่อมไม่รุกรานข่มเหง รัฐที่เล็กกว่า หากรบก็เพราะรัฐที่มีกำลังมากเสมอกัน** แต่ท่านนี้กลับทำ เหตุการณ์ตรงกันข้าม ชื่อว่าไม่รู้จักฐานะะ อฐานะะ”
- “...อันความคิดของกงซุขวั้นไม่มีที่อื่นแล้ว นอกจากเอาตัวข้าพเจ้าไปฆ่า เสีย เข้าใจว่า เมื่อฆ่าข้าพเจ้าแล้ว นครช่องไม่มีการป้องกันก็รบเอาโดยง่าย แต่หาทราบไม่ว่า **ข้าพเจ้าได้เตรียมกำลังให้ศิษย์ของข้าพเจ้า ชื่อ คิมกุกลี คุมพลสามร้อยคน พร้อมทั้งยุทธโศปกรณ์ที่จะแก้เผ็ด ยุทธโศปกรณ์ของกงซุขวั้น** เขาเหล่านั้นกำลังรอต้อนรับกองทัพม้ออยู่บนเชิง เทินเมืองช่อง แม้จะประหารข้าพเจ้าก็ได้ทำให้การป้องกันช่องต้องละเลิกไปได้”

- กงฐุปัว : เมื่อข้าพเจ้ายังไม่พบกับท่าน ข้าพเจ้าคิดอยากได้แคว้นช่องไว้ครอง แต่ครั้นเมื่อพบกับท่านแล้ว แม้ว่าจะมีผู้ใดเอาแคว้นช่องมาให้ ข้าพเจ้าเปล่าๆ หากเป็นการได้มาอย่างยุติธรรมแม้สักนิดหนึ่ง ข้าพเจ้าหาปรารถนาไม่”
- บัคจี๋อ ตอบว่า : การที่ท่านมีความนึกคิดพูดออกมาได้อย่างนี้ ก็เหมือนหนึ่งว่าข้าพเจ้าได้นำแคว้นช่องมามอบให้กับท่านแล้ว แลหากท่านมีอุตสาหกรรมวิริยะดำเนินตามปฎิปทา **ถือเอายุติธรรมเป็นใหญ่แล้ว ข้าพเจ้าก็ยังสามารถนำโลกทั้งหมดมามอบให้ท่านด้วย**
- **อำนาจแห่งธรรม ย่อมประเสริฐกว่าอำนาจของอาวุธ**

The Mozi Way of War

- “ **ทุกวันนี้ คนทั่วไปเขาไม่มีใครยอมทำตนเป็นผู้บำเพ็ญความ
ยุติธรรม ท่านหาความลำบากใส่ตัวด้วยการเป็นผู้พิทักษ์สันติภาพ
ไปทำไมกัน** ทางที่ดีข้าพเจ้าเห็นว่า ท่านควรเลิกวิ่งเต้นได้แล้ว เพราะ
วิ่งเต้นไปก็ป่วยการเปล่าๆ”
- บั๊จโจ ตอบว่า : อุปมามีบุรุษคนหนึ่งมีบุตรอยู่ ๑๐ คน ๙ คนล้วนเป็น
คนขี้เกียจ ไม่ทำอะไรไถนา มีอยู่เพียงคนเดียวที่ขยันทำไร่ คนที่นั่งคอยจะ
กินสืมีอยู่จำนวนมาก คนทำงานสืมีจำนวนน้อย ดังนั้นบุตรคนที่ขยันไถ
นาจึงเพิ่มความขยันขึ้น เพื่อเลี้ยงคนอื่นให้เพียงพอ **ทุกวันนี้คนส่วน
ใหญ่เขาไม่ยอมบำเพ็ญกิจเพื่อความยุติธรรมกัน จึงเป็นโอกาสที่
ท่านจักต้องพูดสนับสนุนให้ข้าพเจ้ายังต้องทำงานในด้านนี้ให้
มากขึ้น มากขึ้น ทำไมกลับมาห้ามปรามเสียเล่า?”**

- บัณฑิตเป็นตัวอย่างของผู้สละประโยชน์ของตนเอง เพื่อบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ดำรงชีวิตเรียบง่าย
- บัณฑิตได้ทิ้งวรรณกรรม หรือคำสอนไว้ ๓๕ บทด้วยกัน

ทัศนะทางปรัชญาและการเมือง

- บัคคิอไม่เห็นชอบกับลัทธิขงจื๊อ ที่ให้ฟื้นฟูวัฒนธรรมราชวงศ์โจวมาปฏิบัติ เขาเห็นว่าสู่ระเบียบวัฒนธรรมของราชวงศ์แฮ่ไม่ได้
- บัคคิอเห็นว่าแบบแผนสมัยแฮ่เป็นเลิศที่สุด บุคคลในอุดมคติของเขาคือ “พระเจ้าอู๋” เพราะกษัตริย์องค์นี้มีชื่อเสียงในทางการกระหมัดกระหม่อม มีชีวิตอยู่อย่างง่ายๆ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ทรงยอมตรากตรำพระองค์รับใช้ประชาชนอย่างเต็มที่
- ลัทธิปรัชญาของบัคคิอแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ >> ๑) หลักแผ่ความรักร่วมกัน, ๒) ปฏิบัติต่อสงคราม, ๓) ประกาศความเป็นธรรมในสังคม, ๔) บูชาหยกย่องบัณฑิต, ๕) ทำตามผู้นำ, ๖) เจตนารมณ์แห่งพระเจ้า, ๗) ไม่เชื่อโชคชะตา, ๘) คัดค้านดนตรี

๑. หลีกแผ่ความรักร่วมกัน / ความรักสากล

- ทุกข์ของสังคม เกิดจากความเห็นแก่ตนเป็นอันดับแรก...ขยายออกเป็นเห็นแก่ครอบครัวตน...ประเทศชาติของตน...**ตราบไต่ที่ยังทำลายความเห็นแก่ตน หรือความรักเฉพาะตน เฉพาะครอบครัวตนมิได้ ตราบนั่นสันติภาพไม่มีทางเกิดขึ้น**
- **บักจื้อสอนให้ขยายความรักในตน ในครอบครัวของตน ในประเทศชาติของตนออกไป เป็นรักคนอื่นให้เสมือนกับรักตนเอง รักครอบครัวอื่นให้เสมือนกับรักครอบครัวตน รักประเทศชาติอื่นให้เสมือนประเทศชาติของตน**
- เปรียบได้กับเรื่อง ใจปล้นบ้าน $\wedge$ — $\wedge$

หลักแผ่ความรักร่วมกัน / ความรักสากล

- เมื่อจะทำอะไรให้ตั้งปัญหาถามเอาไว้
- “การกระทำนั้นเป็นการรักผู้อื่นด้วยหรือไม่ เป็นผลประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมหรือเปล่า” >> เมื่อปรากฏเป็นคุณแก่ผู้อื่นและสังคมแล้วจึงพึงกระทำ
- อย่าคิดเข้าตัวเองว่า ตัวเราจะได้รับผลตอบแทนอะไร >> เพราะผู้ที่บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น ย่อมชื่อว่าบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ตนเองด้วย
- สอนให้บุคคลขจัดความรู้สึกแบ่งแยกให้หมดไป และอยู่ร่วมกันโดยถือหลักความรักใคร่เมตตาต่อกันและกันอย่างเสมอภาค

- “บุตรรักตนเอง ไม่รักบิดา ฉะนั้นจึงทำร้ายบิดา เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง... ผู้มีอาวุโส่น้อยรักตนเอง ไม่รักผู้มีอาวุโสกว่า ดังนั้นจึงเกิดการทำร้ายเพื่อผลประโยชน์ตัวเอง... เสนาบดีรักตนเอง ไม่รักเจ้าผู้ครองนคร จึงทำร้ายเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง... สิ่งเหล่านี้เกิดมีขึ้นเพราะความรู้สึกแบ่งแยก”
- “เมื่อรัฐและเมืองต่าง ๆ ไม่โจมตีและยึดครองซึ่งกันและกัน ชนเผ่าต่าง ๆ และปัจเจกชนไม่รบกวณและทำอันตรายต่อกัน นี่เป็นผลเสียหรือผลดีต่อโลก เราคงจะเห็นว่าเป็นผลดี หากเราพิจารณาดูกันว่า ผลดีต่าง ๆ เกิดจากอะไร เกิดจากการโกรธเคือง รังเกียจ ทำร้ายซึ่งกันและกัน อย่างนั้นหรือ? คงไม่มีใครเห็นเช่นนี้ เราคงกล่าวกันว่า **ผลดี หรือประโยชน์** นานัปการนั้น เกิดจากความรักและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อกันและกัน... ดังนั้นข้าพเจ้าขอยืนยันว่า กฎแห่งการอยู่ร่วมกันด้วยความรักอย่างเสมอภาคเป็นสิ่งที่ถูกต้อง”

หลักแผ่ความรักร่วมกัน / ความรักสากล

- ให้แต่ละคนศึกษาให้เห็นคุณค่าของความรักในแง่ที่ว่า ความรักเป็นเกราะกำบังที่สำคัญ
- “ผู้รักคนอื่นย่อมได้รับความรักตอบ... ผู้สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่นย่อมได้รับประโยชน์ตอบแทน... ผู้เกลียดชังผู้อื่นย่อมได้รับการเกลียดชังจากผู้อื่น... ผู้ทำร้ายผู้อื่นย่อมได้รับการทำร้ายตอบ”
- (บทที่ ๑๗)

- มุ่งบำเพ็ญประโยชน์แก่มนุษยชาติทั้งปวง

- “หู่จะคอยเงี้ยพัง ดวงตาจะคอยจ้องมอง เพื่อช่วยเหลือกัน แชนซากี้จะเสริมกำลังกันเพื่อทำงานช่วยเหลือกัน... เมื่อเป็นเช่นนั้น คนสูงอายุและหญิงม่ายก็จะได้รับการดูแลเลี้ยงดูตลอดอายุขัย เด็กกำพร้าที่อ่อนแอและยากจนก็จะได้รับการอุปถัมภ์เลี้ยงดู”

๒. ปฏิบัติต่อสงคราม (ฮุยกง)

- **บักจื๊อ^๗ด้านการสงครามรุกราน แบบปลาใหญ่กินปลาเล็ก**
- “...การทำความเสียหายแก่ผู้อื่นมากเท่าไร ก็ย่อมเป็นคนขาดธรรมะมากเท่านั้น โทษที่พึงรับก็ต้องหนักขึ้นตามส่วน พฤติกรรมเหล่านี้...ย่อมเป็นที่ติเตียนไม่เป็นที่สรรเสริญของสาธุชน สาธุชนย่อมกล่าวว่ามันเป็นความอยุติธรรม แต่ยังมีพฤติกรรมของความอยุติธรรมที่ยิ่งใหญ่กว่าพฤติกรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ คือ รัฐที่เที่ยวทำสงครามรุกรานบ้านเมืองอื่น เรากลับทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น มิหนำยังกลับสรรเสริญว่าเป็นการกระทำที่ชอบธรรม คนเหล่านั้นนะ เข้าใจในหลักแห่งยุติธรรม อยุติธรรมแน่ชัดแล้วฤา?”
- **บักจื๊อ^๗บำเพ็ญตนเป็นผู้พิทักษ์ความยุติธรรม โดยถือเอาทฤษฎีความเสียหายเล็กน้อยของสังคมเป็นเครื่องกำหนดโทษ >> พวกนักรุกราน คือ จอมปล้นประเทศ หรือ นักโทษของมนุษยชาติ**

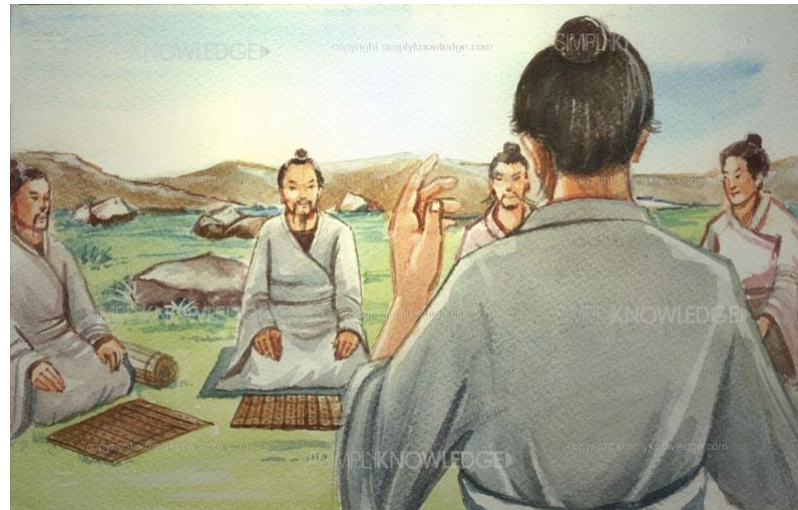
๓. ประกาศความเป็นธรรมในสังคม

- บั๊จื้อเห็นว่า การแบ่งชนชั้นทำให้เกิดการแตกแยกและเป็นการกดขี่ฝ่ายถูกปกครอง จึงรณรงค์ต่อต้านเรื่องการแบ่งชนชั้น ประกาศถึงความเป็นธรรมในสังคม
- บั๊จื้อเหมือนกับเหลาจื้อ คือ ต่อต้านระบบศักดินาและชีวิตที่หรูหราของคนชั้นสูงในสมัยนั้น แต่จุดมุ่งหมายของบั๊จื้อก็แตกต่างจากเหลาจื้อที่สอนให้คนกลับเข้าหาธรรมชาติ ดำรงชีวิตอยู่แบบธรรมชาติ

๔. บุษายกย่องบัณฑิต (เสียงเอียง)

- บัณฑิตสอนให้เด็กถือพรคถือพวกเสีย ให้คำนึงถึงคุณวุฒิของบุคคลเป็นสำคัญ
- ให้รัฐบาลปูนบำเหน็จ ให้ตำแหน่ง ยศ บรรดาศักดิ์แก่บุคคลที่มีคุณวุฒิ ให้มีโอกาสดำเนินการตามความสามารถให้เต็มที่
- หลักการของบัณฑิตข้อนี้ตรงกันข้ามกับหลักการของเหล่าโจ...

๕. ทำตามผู้นำ (เสียงทั้ง)

- บัณฑิตสอนให้เชื่อผู้นำ ทำตามคำสั่งผู้นำ ถ้ารัฐได้ผู้นำที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมายร่วมกัน มีประโยชน์สัมพันธ์กันเป็นใช้ได้
- ผู้นำของรัฐควรมาจากประชาชนซึ่งมีคุณวุฒิ และมีจิตเมตตากรุณา อย่างดีที่สุดมาครองตำแหน่ง >> ผู้ช่วยในการบริหาร เลือกมาจากประชาชน
- ประชาชนของรัฐไม่ควรมีความคิดแตกต่างกันออกไป ทำให้ปกครองลำบาก >> ฉะนั้น ควรถือเอาทัศนะของผู้นำเป็นทัศนะของตน ผู้นำว่าอะไรก็ว่าตามกัน

- “ในสมัยปฐมบรรพชนนั้น มนุษย์ยังไม่มีกฎหมายและการปกครอง ไม่มีระเบียบประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกัน แต่ละคนจึงปฏิบัติตามใจของตน... ยังมีคนมาก ก็มีความเห็นแตกต่างกันมาก และแต่ละคนก็ยึดถือความเห็นของตนถูกของคนอื่นผิด ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งนำไปสู่การเกลียดชังและการเป็นศัตรูกัน ผลก็คือ การเบียดเบียนกันจนถึงการประหารกันตามมา โลกจึงเต็มไปด้วยความโกลาหลวุ่นวาย...”
- “ต่อมาคนเกิดความเข้าใจว่า สาเหตุของความไม่สงบวุ่นวายนั้น มาจากการขาดหัวหน้าหรือผู้นำ เพราะฉะนั้นพวกเขาจึงช่วยกันคัดเลือกบุคคลที่ฉลาดและสามารถที่สุดขึ้นเป็นโอรสของสวรรค์ หรือพระเจ้าจักรพรรดิ...ทั้งนี้ก็เพื่อให้หัวหน้าหรือประมุข ช่วยกันขจัดความวุ่นวาย นำความสงบสุขร่มเย็นมาให้ประชาชน”

๖. เจตนารมณ์แห่งพระเจ้า (เทียนจี้)

- บั๊จจื่อเชื่อว่า มีพระเจ้าเป็นผู้ให้รางวัลแก่คนทำดี และลงโทษแก่ผู้ทำชั่ว และมีผีสาংเทวดา ที่คอยสอดส่องควบคุมดูแลพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ได้
- เจตนารมณ์ของพระเจ้า ต้องการให้คนทั้งหลายมีความรักร่วมกัน มีผลประโยชน์สัมพันธ์กัน ผู้ใดปฏิบัติตามได้ ผู้นั้นจะได้รางวัลจากสวรรค์ ส่วนผู้ใดขัดเจตนารมณ์ของพระเจ้า ไม่มีความรักต่อกัน ทำลายหักล้างประโยชน์กัน ผู้นั้นจะต้องถูกสวรรค์ลงทัณฑ์

๒. เจตนารมณ์แห่งพระเจ้า (เทียนจี้)

- ผู้นำรัฐจะต้องถือเอาเจตนารมณ์ของพระเจ้าเป็นใหญ่ จะทำอะไรตามอำเภอใจไม่ได้ >> กฎ ๓ ข้อของผู้นำรัฐ
- ๑. เคารพปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของพระเจ้า
- ๒. เคารพปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของผีसांगतवाद
- ๓. มีความเมตตา รักในปวงมนุษย์
- *** บัณฑิตำหนิลัทธิขงจื้อที่ไม่ชี้ชัดว่าผีมีจริงหรือไม่ กล่าวถึงอำนาจการบันดาลสุขทุกข์ของพระเจ้า ซึ่งตามลัทธิขงจื้อ พระเจ้าไม่มีฤทธิ์อำนาจบันดาลสุขทุกข์แก่มนุษย์

- ครั้งหนึ่ง เมื่อม่อจื่อปวย ไท่ปี่ ได้มาเยี่ยมและถามว่า “**ท่านถือว่า วิญญาณต่าง ๆ นั้น เฉลียวฉลาดและสามารถควบคุมภัยพิบัติกับ โชคลาภได้ พวกนั้นจะให้รางวัลแก่คนดีและลงโทษคนชั่ว เวลานี้ ท่านก็เป็นนักปราชญ์คนหนึ่ง แล้วท่านสามารถปวยได้อย่างไร** จะ เป็นเพราะว่าคำสอนของท่านไม่ถูกต้องครบถ้วน หรือว่าวิญญาณ เหล่านั้นแท้จริงแล้วไม่เฉลียวฉลาดกันแน่”
- ม่อจื่อตอบว่า “**แม้ว่าข้าพเจ้าจะปวย แล้วทำไมจะต้องบอกว่าพวก วิญญาณไม่เฉลียวฉลาดด้วยเล่า คนเราสามารถเจ็บปวยได้จาก หลายสาเหตุด้วยกัน บางคนปวยเพราะความหนาว หรือความ ร้อน บางคนก็จากความเหน็ดเหนื่อยตรากตรำ ถ้ามีประตูทั้งหมด ๑๐๐ บาน และเราปิดเพียงบานเดียว จะไม่มีช่องทางให้ขโมยเข้า มาหรือ**” (ม่อจื่อ ๘๘)

๗. ไม่เชื่อโชคชะตา หรือพรหมลิขิต (ฮุยเมี่ย)

- บั๊จจ้อสอนเพื่อให้เชื่อว่าสุขทุกข์นั้นมาจากพระเจ้า >> ถ้าคนทำดี พระเจ้าก็บันดาลสุข ถ้าทำชั่วก็ได้รับผลตรงข้าม
- ถ้าไปเชื่อว่าสุขทุกข์เกิดจากโชคชะตาของคน พระเจ้าก็ไม่มีความหมาย
- ในขณะที่ขงจื้อเชื่อในเรื่องโชคชะตาหรือชะตากรรม (หมิง **Ming**) เป็น โองการของสวรรค์
- “ถ้าผู้ปกครองบ้านเมืองเชื่อในเรื่องชะตากรรมหรือพรหมลิขิต เขาก็จะไม่สนใจปกครองบ้านเมือง พวกเสนาบดีก็จะละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ประชาชนทั่วไปก็จะไม่เอาใจใส่ในการประกอบอาชีพ สตรีทั้งหลายก็จะไม่ใส่ใจเรื่องหูกปั่นฝ้าย ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามพรหมลิขิต...ผลก็คือโลกจะระส่ำระสาย ผู้คนจะเดือดร้อนเพราะขาดแคลนอาหารและเครื่องนุ่งห่ม”

๘. คัดค้านเรื่องดนตรี และพิธีกรรมที่ฟุ่มเฟือย

- บั๊จจื่อถือประโยชน์ที่ปรากฏเฉพาะหน้าเป็นสำคัญ
- สมัยของเขา ประชาชนถูกภัยสงครามอดอยากยากจนลำบาก
- เขาจึงถือคติว่าต้องแก้ปัญหามากท้องของประชาชนเป็นเรื่องใหญ่ เรื่องสำราญอื่นๆ เป็นความฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น

๘. คัดค้านเรื่องดนตรี และพิธีกรรมที่ฟุ่มเฟือย

- ดนตรีเป็นสิ่งที่เกินความจำเป็นสิ่งหนึ่ง มีโทษ คือ
- ๑. ทำให้สิ้นเปลืองเงินทอง
- ๒. ช่วยประชาชนให้พ้นจากความอดอยากไม่ได้
- ๓. ช่วยป้องกันการรบกวนจากผู้รุกรานไม่ได้
- ๔. ทำให้เกิดนิสัยชินต่อความเป็นบุคคลเจ้าสำราญ เหลอเหิม ฟุ้งเฟ้อ
- *** ขงจื๊อคิดเรื่องนี้ว่าอย่างไร?
- *** คุณคิดอย่างไร? ^ ____ ^

ประเด็นขัดแย้งทางความคิดของบักจ๊อและขงจื๊อ

- บักจ๊อเป็นปัญญาชนในหมู่นักรบ / ขงจื๊อเป็นปัญญาชนในหมู่ขุนนาง
- ขงจื๊อมีความเข้าใจในสถาบันต่างๆที่สืบทอดมาตามประเพณี เช่น พิธีกรรม ดนตรี และวรรณคดีในสมัยราชวงศ์โจวตอนต้น และทำให้มีเหตุผลทางจริยธรรม / บักจ๊อตั้งคำถามในความถูกต้อง เหมาะสม และประโยชน์ของสิ่งเหล่านั้น >> พยายามหาบางสิ่งที่ยั่งยืนและมีประโยชน์มากกว่า พร้อมกับวิพากษ์วิจารณ์อารยธรรมโบราณเหล่านั้น
- บักจ๊อคัดค้านลัทธิขงจื๊อเรื่องประเพณี พิธีฝังศพที่หรูหรา และเรื่องประเพณีไว้ทุกข์คนตาย

- บั๊คจื้อยังเห็นว่า รัฐที่เจริญจะต้องมีพลเมืองมาก เขาจึงสนับสนุนการเพิ่มพลเมืองด้วยวิธีให้หญิงอายุ ๑๕ ปี ชายอายุ ๒๐ ปี สมควรเป็นวัยสมรส ... แนวคิดนี้ขัดแย้งกับปรัชญาของผู้ใด ?? ^__^
- *** สรุป >> ลัทธิบั๊คจื้อ หรือ ม่อจื้อ เป็นคู่แข่งที่มีกำลังเทียบเท่า เสมอว่าเสมอไหล่กับลัทธิขงจื้อ สาวกทั้งสองฝ่ายมีอาการโต้แย้งอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์กันในเชิงทัศนะอยู่เสมอ
- แต่ในที่สุดลัทธิขงจื้อเป็นฝ่ายมีชัย เพราะได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ

- สรุป >> หลักคำสอนใดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ผล (เป็นประโยชน์ต่อมหาชน) เท่านั้นที่เป็นหลักคำสอนที่ควรยกย่องนับถือ หลักคำสอนใดที่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ผลได้นั้น เป็นแต่กลุ่มของถ้อยคำเท่านั้น

**THANK
YOU
FOR
READING
!**

ดาวน์โหลดไฟล์นี้ได้ที่

www.philosophychic.com

สนุกกับการเรียนรู้ปรัชญาและศาสนาแบบชิคๆ เคียงคู่รอยยิ้ม